

ЛЕЛЕКА БІЛИЙ

Белый аист

Ciconia ciconia (Linnaeus, 1758)

Ряд Лелекоподібні – Ciconiiformes

Родина Лелекові – Ciconiidae

Один із 7-х видів роду, у фауні України та області – 2 види.

ПРИРОДООХОРОННИЙ СТАТУС

У межах області – рідкісний.

АРЕАЛ ВИДУ ТА ЙОГО ПОШИРЕННЯ В РЕГІОНІ

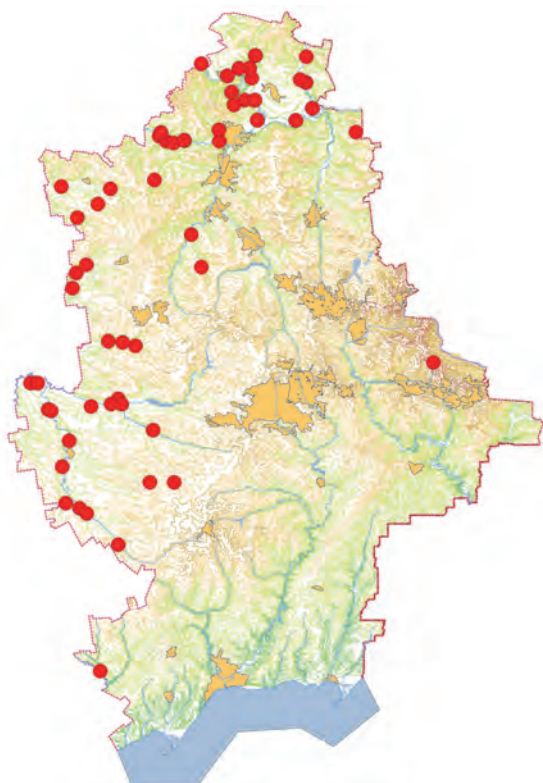
Гніздовий ареал охоплює більшу частину Європи від Піренейського п-ова до Карелії, Поволжя й Закавказзя, Північно-Західну Африку, Південно-Західну Азію від Туреччини й Ізраїлю до Ірану, частину Середньої Азії. В Україні проходить південно-східна межа ареалу – через АР Крим та південно-східні області. На початку ХХ ст. вид гніздився в регіоні на схід до м. Маріуполя, згодом межа ареалу відступила на захід. Протягом останніх десятиліть відбувається його відновлення і подальше розселення. Українські лелеки зимують у Південній та Східній Африці.

МІСЦЯ ІСНУВАННЯ

Синантропний вид. Гнізда переважно влаштовує в населених пунктах. Живиться у відкритих біотопах – на луках, пасовищах, полях. Необхідна наявність прісноводних водойм.

ЧИСЕЛЬНІСТЬ ТА ОСНОВНІ ЛІМІТУЮЧІ ФАКТОРИ

В Україні гніздиться близько 40-50 тис. пар білих лелек. У Донецькій області чисельність поступово зро-

стає, лелеки розселяються на південь і схід. У північній її частині гніздиться близько 50 пар, а у південній – близько 20. На стан популяції перш за все впливають кліматичні фактори та кормові умови конкретного року, несприятливі зміни середовища існування – осушення вологих біотопів, деградація луків та пасовищ, застосування отрутохімікатів у сільському господарстві, нестача придатних для гніздування місць. Частина особин гине від ураження струмом на опорах ЛЕП та розбивається об дроти. Іноді гнізда або птахи знищуються людиною. Пташенята можуть гинути за несприятливих погодних умов – сильних злив, пізніх заморозків, посухи.

ОСОБЛИВОСТІ БІОЛОГІЇ

Перелітний птах. На місцях гніздування з'являється в березні – квітні. Гнізда розміщуються на стовпах, водонапірних баштах, деревах, будівлях. Це досить велика споруда з гілок, лоток вистилається товстим шаром сухої трави, моху, листя і т.п. Самка відкладає від 1 до 8 білих яєць, найчастіше 3-5. Насиджують їх обидва партнери близько місяця. У виводках, як правило, від 2 до 5 пташенят. Вони перебувають у гнізді близько 2 місяців і залишають його у другій половині липня – першій половині серпня. Відлітають лелеки з другої половини серпня до кінця вересня. Живляться різноманітними дрібними тваринами – комахами, земноводними, гризунами, червами.

ПРИЙНЯТІ ЗАХОДИ ОХОРОНИ

Один із найбільш популярних у народі птахів. Є постійним об'єктом різноманітних природоохоронних акцій. Включений до Додатків II Бернської та Боннської конвенцій.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ЗБЕРЕЖЕННЯ ВИДУ У ПРИРОДНИХ УМОВАХ

Збереження природних місць існування, захист птахів та їх гнізд на лініях електропередачі, побудова штучних гніздівель, пропагандистська робота.

Джерела інформації:

Боровиков, 1907; Тараненко, 1992; Грищенко, 2005; Височин, 2005; Грищенко, Яблоновская-Грищенко, 2013.

Особисті повідомлення: Власенко В.

Автори: Бронсков О. І., Грищенко В. М., Дьяков В. А.

Фото: Пилипенко В. Д.

ДОНЕЦЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ДОНЕЦЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВО-ЦИВІЛЬНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ДЕПАРТАМЕНТ ЕКОЛОГІЇ ТА ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ
ДОНЕЦЬКОЇ ОБЛДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЇ

ЧЕРВОНА КНИГА ДОНЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ: ТВАРИННИЙ СВІТ

НАУКОВО-ІНФОРМАЦІЙНИЙ ДОВІДНИК

Вінниця
ПрАТ «Вінницька обласна друкарня»
2017

ДЕПАРТАМЕНТ ЕКОЛОГІЇ ТА ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ

Ч – 45 Червона книга Донецької області: тваринний світ. Науково-інформаційний довідник / За ред. В.Д. Залевського (безхребетні), О. І. Бронскова (хребетні). – Вінниця:

ПрАТ «Вінницька обласна друкарня», 2017. – 452 с.

ISBN 978-966-

Наведені відомості про 374 види рідкісних і зникаючих тварин Донецької області (серед яких 189 видів занесені до Червоної книги України та 185 – підлягають особливій охороні у межах області). Для кожного виду наводяться таксономічна належність, природоохоронний статус, ареал розповсюдження та поширення в країні та області, чисельність і фактори, що загрожують існуванню виду, біологічні особливості, заходи, що вживаються з охорони та такі, що слід запровадити. Видові нариси проілюстровано фотографіями та картосхемами розповсюдження виду в області, де наводяться відомості з літературних джерел і оригінальні дані авторів нарисів.

Для зоологів, працівників природоохоронних структур, співробітників лісового та мисливського господарства, викладачів вузів, студентів, вчителів, школярів та широких кіл громадськості.

Red Data Book of Donetsk Region: Animals. Scientific information guide / Editor by V.D.Zelevskiy (Invertebrata) and A.I.Bronskov (Vertebrata) – Vinnytsia: PJSC «Vinnytsia Regional Printing House», 2017. – 452 p. – In Ukrainian.

Information is provided on 374 species of rare and endangered animals in the Donetsk region (among which 189 species are included in the Red Data Book of Ukraine, and 185 are subject to special protection within the Region). Taxonomic affiliation, nature conservation status, distribution range and distribution in the country and the region, the number and factors that threaten the species, biological characteristics, adopted measures of protection and those that should be implemented are given for each species. Species essays are illustrated with color photos and distribution maps in the area, which provide information from literary sources and original information by authors of the essays.

The book is intended for zoologists, environmentalists, forestry and hunting workers, university lecturers, students, teachers, schoolchildren and the general public.

Автори та укладачі:

Андрющенко Ю. О., Бронсков О. І., Буй Г. О., Власенко В. М., Ветров В. В., Височин М. О., Годлевська О. В., Гольдін П. Є., Гончаров Г. Л., Грищенко В. М., Гураль-Сверлова Н. В., Дьяков В. А., Загороднюк І. В., Залевський В. Д., Зиненко О. І., Зуяков А. І., Клетьонкін В. Г., Куліш А. В., Мельниченко Б. Г., Молодан Г. М., Мосін Г. Г., Новіков О. О., Пилипенко Д. В., Погребняк О. І., Сідоровський С. А., Сіренко В. О., Скубак Є. М., Тараненко Л. І., Тімошенков В. А., Тупіков А. І., Шабанов Д. А., Шабанов О. В., Шам В. А., Шандиков Г. О., Чайка М. О.

ISBN 978-966

- © Колектив авторів
- © Департамент екології та природних ресурсів Донецької ОДА
- © ПрАТ «Вінницька обласна друкарня», 2017
- © Бронсков О., Чайка М. (макет мапи), 2017